

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ІНСТИТУТ ЕНЕРГЕТИКИ
КАФЕДРА ТЕПЛОВИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ ТА
ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Методичні вказівки
по виконанню розрахунково-графічної роботи

з дисципліни

«ПРОЕКТУВАННЯ, МОНТАЖ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ТМОУ»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
по спеціальності – 144 ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКА
за освітньою програмою – Теплоенергетика та менеджмент
енергозбереження

ОДЕСА, 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ІНСТИТУТ ЕНЕРГЕТИКИ
КАФЕДРА ТЕПЛОВИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ ТА
ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Методичні вказівки
по виконанню розрахунково-графічної роботи
з дисципліни

«ПРОЕКТУВАННЯ, МОНТАЖ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ТМОУ»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
по спеціальності – 144 ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКА
за освітньою програмою– Теплоенергетика та менеджмент
енергозбереження

«Затверджено» на засіданні
кафедри ТЕСЕТ
Протокол №10 от 22.03.2022 р.

ОДЕСА, 2022

Методичні вказівки по виконанню розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Проектування, монтаж та експлуатація ТМОУ» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти по спеціальності – 144 Теплоенергетика за освітньою програмою – Теплоенергетика та менеджмент енергозбереження./ Укл: Лужанська Г.В. Одеса, Національний університет «Одеська політехніка», 2022- 25 с.

Укладач: Лужанська Г.В. к.т.н., доц.

Рецензент: Баласанян Г.А. д.т.н., проф.

Методичні вказівки розроблені з метою забезпечення високого рівня знань майбутніх фахівців з Теплоенергетики та менеджменту енергозбереження в теплоенергетичній галузі в відповідності з робочою програмою початкової дисципліни та призначенні для набуття загальних та спеціальних компетентностей здобувачів, формування необхідних знань в процесі прийняття рішень при використанні тепломасобмінного обладнання, отриманих здобувачами під час теоретичних та практичних занять

Методичні вказівки розроблені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм вчення по спеціальності – 144 Теплоенергетика за освітньою програмою – Теплоенергетика та менеджмент енергозбереження

Зміст

ВСТУП.....	4
ЗАВДАННЯ НА РГР	5
1. ТЕПЛОВИЙ РОЗРАХУНОК КОЖУХОТРУБНЕГО ТЕПЛООБМІННИКА.....	6
2. ТЕПЛОВИЙ РОЗРАХУНОК ПЛАСТИНЧАСТОГО ТЕПЛООБМІННИКА.....	12
ЛІТЕРАТУРА.....	18
ДОДАТОК А.....	19
Технічні характеристики водопідігрівачів.....	19
Номінальні габарити й приєднувальні розміри водопідігрівачів, мм	20
ДОДАТОК Б.....	21
Технічна характеристика пластин	21
ДОДАТОК В	21
Технічна характеристика й основні параметри пластинчастих теплообмінників	21
ДОДАТОК Г.....	22
Характеристики прокладок для пластин	22
ДОДАТОК Д.....	22
Технічні характеристики пластинчастих теплообмінників фірми «Альфа-Лаваль»	22
ДОДАТОК Е	24
Технічні характеристики пластинчастих теплообмінників фірми «СВЕП»	24

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Проектування, монтаж та експлуатація ТМОУ» викладається протягом восьмого семестру четвертого курсу, складається з лекційних та практичних занять й входить у вибіркочу частину навчального плану підготовки першого (бакалаврського) рівня для спеціальності 144 Теплоенергетика (Теплоенергетика та менеджмент енергозбереження).

Мета дисципліни-дати майбутнім фахівцям необхідний обсяг знань, щодо вивчення нормативно-законодавчих актів України з тепломасообмінного обладнання, засвоєння методів розрахунків сучасних конструкцій, теплотехнічних схем, процесів та апаратів, вивчення правил монтажу та експлуатації ТМОУ та методів підвищення ефективності тепловикористання

Завдання дисципліни:

- вивчати сучасні види та типи тепломасообмінних апаратів
- оволодіти методиками розрахунку при проектуванні тепломасообмінних апаратів різного призначення
- сформуванати базові знання для монтажу тепломасообмінних апаратів для використання в промисловому та господарському секторі.
- вивчити особливості експлуатації ТМОУ, знати методи підвищення їх ефективності.

Мета розрахунково-графічної роботи – набуття загальних та спеціальних компетентностей здобувачів, формування необхідних знань в процесі прийняття рішень при використанні тепломасообмінного обладнання, отриманих здобувачами під час теоретичних та практичних занять. Під час виконання розрахунково-графічної роботи здобувач повинен показати уміння самостійної роботи, які пов'язані з визначенням головних факторів конструкторських розрахунків

ЗАВДАННЯ НА РГР

Більше 50% усього теплотехнічного обладнання, яке використовується на підприємствах, складають теплообмінні апарати. Теплообмін між теплоносіями є одним з найбільш важливих процесів, що часто використовується в техніці. Тому правильне обрання відповідного типу теплообмінника, оптимальних умов його експлуатації є важливою інженерною задачею.

Провести тепловий конструкторський розрахунок кожухотрубного та пластинчастого теплообмінного апарату, підключеного за схемою протитечії за наступних даних:

Q – продуктивність, МВт

t_1' - початкова температура води, що гріє, °С

t_1'' - кінцева температура води, що гріє, °С

t_2' - початкова температура води, що нагрівається, °С

t_2'' - кінцева температура води, що нагрівається, °С

Пояснити перевагу пластинчастих теплообмінників перед кожухотрубними

Склад розрахунково-графічної роботи:

1. Вступ
2. Завдання
3. Тепловий розрахунок кожухотрубного теплообмінного апарату
4. Тепловий розрахунок пластинчастого теплообмінного апарату
5. Висновки
6. Література

Вихідні дані (початок)

Дано	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4	Варіант 5	Варіант 6	Варіант 7
Q , МВт	9	10	9,5	10,5	11	11,3	11,3
t_1' , °С	150	150	160	160	160	165	130
t_1'' , °С	90	90	100	105	100	110	85
t_2' , °С	5	5	5	5	7	7	7
t_2'' , °С	70	70	70	65	70	70	73
Витрати, %	5	5	5	6	6,5	6,5	7

Вихідні дані (закінчення)

Дано	Варіант 8	Варіант 9	Варіант 10	Варіант 11	Варіант 12	Варіант 13	Варіант 14
Q , МВт	10,2	11,7	8	9,7	8,5	9,2	9,8
t_1' , °С	130	140	140	135	135	150	165
t_1'' , °С	85	93	93	87	87	89	105
t_2' , °С	8	8	8	8	10	5	5
t_2'' , °С	73	73	75	75	75	70	71
Витрати, %	7	5,7	8	8	9	7	9

1. ТЕПЛОВИЙ РОЗРАХУНОК КОЖУХОТРУБНЕГО ТЕПЛОБМІННИКА

Кожухотрубні теплообмінники являють собою апарати, виконані з пучків труб, зібраних за допомогою трубних ґрат, і обмежені кожухами й кришками зі штуцерами. Трубний й міжтрубний простір в апараті роз'єднані, а кожне із цих просторів може бути розділене за допомогою перегородок на кілька ходів. Перегородки встановлюються з метою збільшення швидкості, отже, і інтенсивності теплообміну теплоносіїв. Горизонтальні секційні швидкісні водоподогрівачі за ГОСТ 27590 із трубною системою із прямих гладких або профільованих труб відрізняються тим, що для усунення прогину трубок установлюються двухсекторні опорні перегородки, що представляють собою частина трубних ґрат.

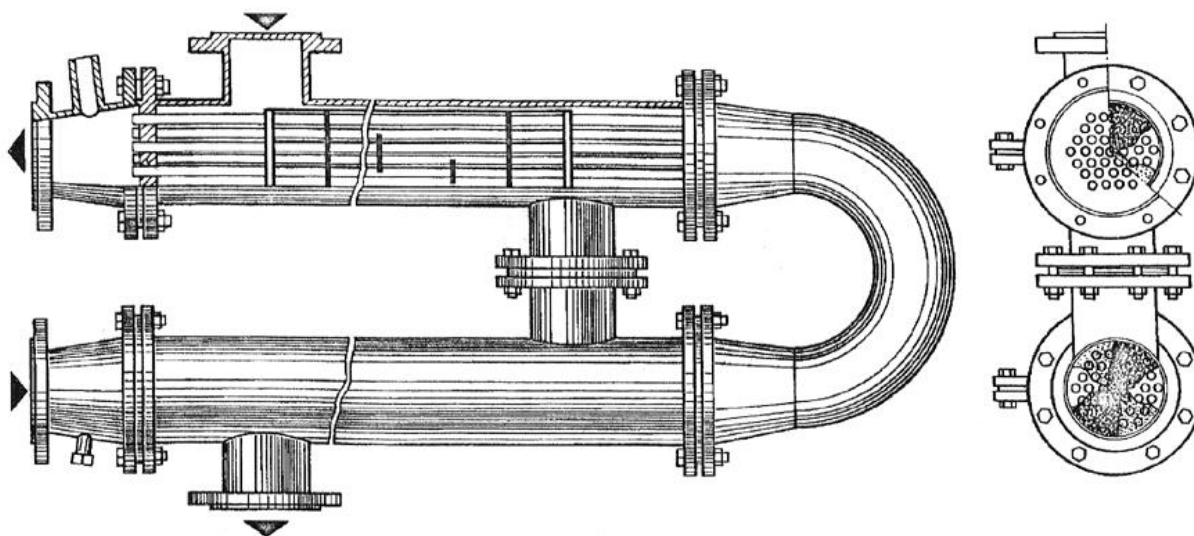

Рис. 1. Загальний вид горизонтального секційного кожухотрубного водоподогрівача

Така конструкція опорних перегородок полегшує установку трубок і їх заміну в умовах експлуатації, тому що отвори опорних перегородок розташовані соосно з отворами трубних ґрат.

Водонагрівачі складаються із секцій, які з'єднуються між собою калачами по трубному просторі й патрубками - по міжтрубному. Патрубки можуть бути різнимими на фланцях або нероз'ємними звареними. Залежно від конструкції водоподогрівача для систем гарячого водопостачання мають наступні умовні позначки: для різноміної конструкції із гладкими трубками - РГ, із профільованими - РП; для звареної конструкції - відповідно СГ, СП.

1). Визначаємо витрати води, що нагрівається та що гріє

Максимальна витрата води, що гріє, проходить по міжтрубному простору теплообмінника

$$G_1 = \frac{Q}{c_1 \eta (t_1' - t_1'')} \quad (1.1)$$

t_1' - початкова температура води, що гріє

t_1'' - кінцева температура води, що гріє

t_2' - початкова температура води, що нагрівається

t_2'' - кінцева температура води, що нагрівається

c_1 - теплоємність гріючої води за середньої температури $t_{1cp} = \frac{t_1' + t_1''}{2}$, приймається

по таблиці 1

c_2 - теплоємність води за середньої температури $t_{2cp} = \frac{t_2' + t_2''}{2}$, приймається по

таблиці 1

Таблиця 1 - Фізичні властивості води на лінії насичення

t, °C	ρ , кг/м ³	C, кДж/(кг*К)
0	999,9	4,212
10	999,7	4,191
20	998,2	4,183
30	995,7	4,174
40	992,7	4,174
50	988,1	4,174
60	983,2	4,179
70	977,8	4,187
80	971,8	4,195
90	965,3	4,208
100	958,4	4,220
110	951,0	4,233
120	946,1	4,250
130	934,8	4,266
140	926,1	4,287
150	917,0	4,313
160	907,4	4,346
170	897,3	4,380

Теплові втрати через недосконалість теплоізоляції для водонагрівачів відхиляються від 5 до 9%, тоді $\eta = 1 - (0,05...0,09)$

Довжина секції приймається 2 м.

Витрати води, що нагрівається:

$$G_2 = \frac{Q}{c_2 \eta (t_2'' - t_2')} \quad (1.2)$$

2). Для вибору необхідного типорозміру водопідігрівача попередньо задаємося оптимальною швидкістю води $\omega_{mp} = 1 \frac{M}{c}$, що нагрівається, у трубках, визначаємо необхідний перетин трубок $f_{тр}^{усл}$ о формулі:

$$f_{mp}^{усл} = \frac{G_2}{2 \cdot \omega_{mp} \cdot \rho_2} \quad (1.3)$$

Відповідно до отриманої величини $f_{тр}^{усл}$ по додатку А вибираємо необхідний типорозмір водопідігрівача

2 Характеристики підібраного кожухотрубного теплообмінника заносимо до таблиці

Таблиця 2

Величина	Позначення	Од. вимір.	Значення
Зовнішній діаметр корпусу секції	D_3	мм	
Число трубок у секції	n	шт	
Площа перерізів міжтрубного простору	$f_{мтр}$	M^2	
Площа перерізу трубок	$f_{тр}$	M^2	
Еквівалентний діаметр міжтрубного простору	$d_{екв}$	м	
Коефіцієнт теплопровідності трубок	$\lambda_{ст}$	Вт/(м \cdot °C)	
Поверхня нагрівання однієї секції (довжина секції – 2м)	$f_{сек}$	M^2	
Розмір трубки	$\frac{d_3}{d_{вн}}$	мм	

3) Для вибраного типорозміру водопідігрівача визначаємо фактичні швидкості води в трубках та міжтрубному просторі кожного водопідігрівача при двопотоковому компонуванні за формулами:

$$\omega_{mp} = \frac{G_2}{2 f_{mp} \rho_2}$$

$$\omega_{мтр} = \frac{G_1}{2 f_{мтр} \rho_1}$$

4). Коефіцієнт тепловіддачі від гріючої води до стінки трубки $\alpha_1 \frac{Bm}{M^2 \cdot ^\circ C}$

$$\alpha_1 = 1,16 \left[1210 + 18 t_{1cp} - 0,038 t_{1cp}^2 \right] \frac{\omega_{мтр}^{0,8}}{d_{екв}^{0,2}} \quad (1.5)$$

Еквівалентний діаметр міжтрубного простору, м, приймається по Додатку А.

5). Коефіцієнт теплопередачі від стінки трубки до води, що нагрівається α_2 $Bm/m^2 \cdot ^\circ C$ визначається по формулі

$$\alpha_2 = 1,16 \left[1210 + 18t_{2cp} - 0,038t_{2cp}^2 \right] \frac{\omega_{mp}^{0,8}}{d_{вн}^{0,2}} \quad (1.6)$$

6). Коефіцієнт теплопередачі водопідігрівача k , $Bm/m^2 \cdot ^\circ C$ визначаємо, як:

$$k = \frac{\psi\beta}{\frac{1}{\alpha_1} + \frac{1}{\alpha_2} + \frac{\delta_{cm}}{\lambda_{cm}}}$$

де ψ - коефіцієнт ефективності теплообміну, для гладкотрубного теплообмінника із блоком опорних перегородок $\psi = 1,2$;

β - коефіцієнт, що враховує забруднення поверхні труб залежно від хімічних властивостей води, $\beta = 0,9$.

$$\delta_{cm} = 0,001m$$

7). При заданій величині розрахункової продуктивності водопідігрівача визначається необхідна поверхня нагрівання водопідігрівача

$$F = \frac{Q}{k\Delta t} \quad (1.8)$$

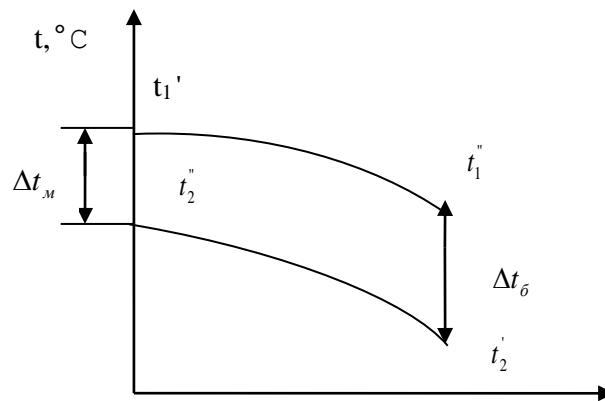

Рис 2. Графік зміни температур теплоносіїв

де Δt - середньологарифмічний температурний напір, обумовлений, як:

$$\Delta t = \frac{\Delta t_\delta - \Delta t_m}{\ln \frac{\Delta t_\delta}{\Delta t_m}} \quad (1.9)$$

8). Для обраного типу водопідігрівача при його двопотоковому компонованні число секцій водопідігрівача в одному потоці

$$N = \frac{F}{2f_{сек}} \quad (1.10)$$

Площа однієї секції $f_{сек}$ - по додаткові А

Дійсна площа теплообміну буде рівна

$$F_{\partial} = 2Nf_{сек} . \quad (1.11)$$

9). Втрати тиску ΔP , *кПа* у водопідігрівачі при прийнятій довжині секції 2м визначаємо за формулами::

для води, що нагрівається, проходить у гладких трубках:

$$\Delta P_H = 5\varphi \left(\frac{g}{f_{mp} \rho_2} \right)^2 N \quad (1.12)$$

де φ - коефіцієнт, що враховує накипеутворення (в межах від 2 до 3); приймаємо $\varphi = 2,2$

для води, що гріє, та проходить у міжтрубному просторі:

$$\Delta P_{gp} = B\omega_{mtp}^2 N \quad (1.13)$$

Коефіцієнт В приймаємо по таблиці 3

Таблиця 3 – Значення коефіцієнта В

Зовнішній діаметр корпуса секції D_n , мм	Значення коефіцієнта В	
	при довжині секції, м	
	2	4
57	25	30
76	25	30
89	25	30
114	18	25
168	11	25
219	11	24
273	11	20
325	11	20

Конструктивні розміри отриманого теплообмінного апарата занесемо в таблицю 4 (усі розміри наведені в мм):

Таблиця 4- Розміри теплообмінника

Зовнішній діаметр корпусу секції DN	D	$D1$	$D2$	d	dh	H	h	L	$L1$	$L2$	$L3$

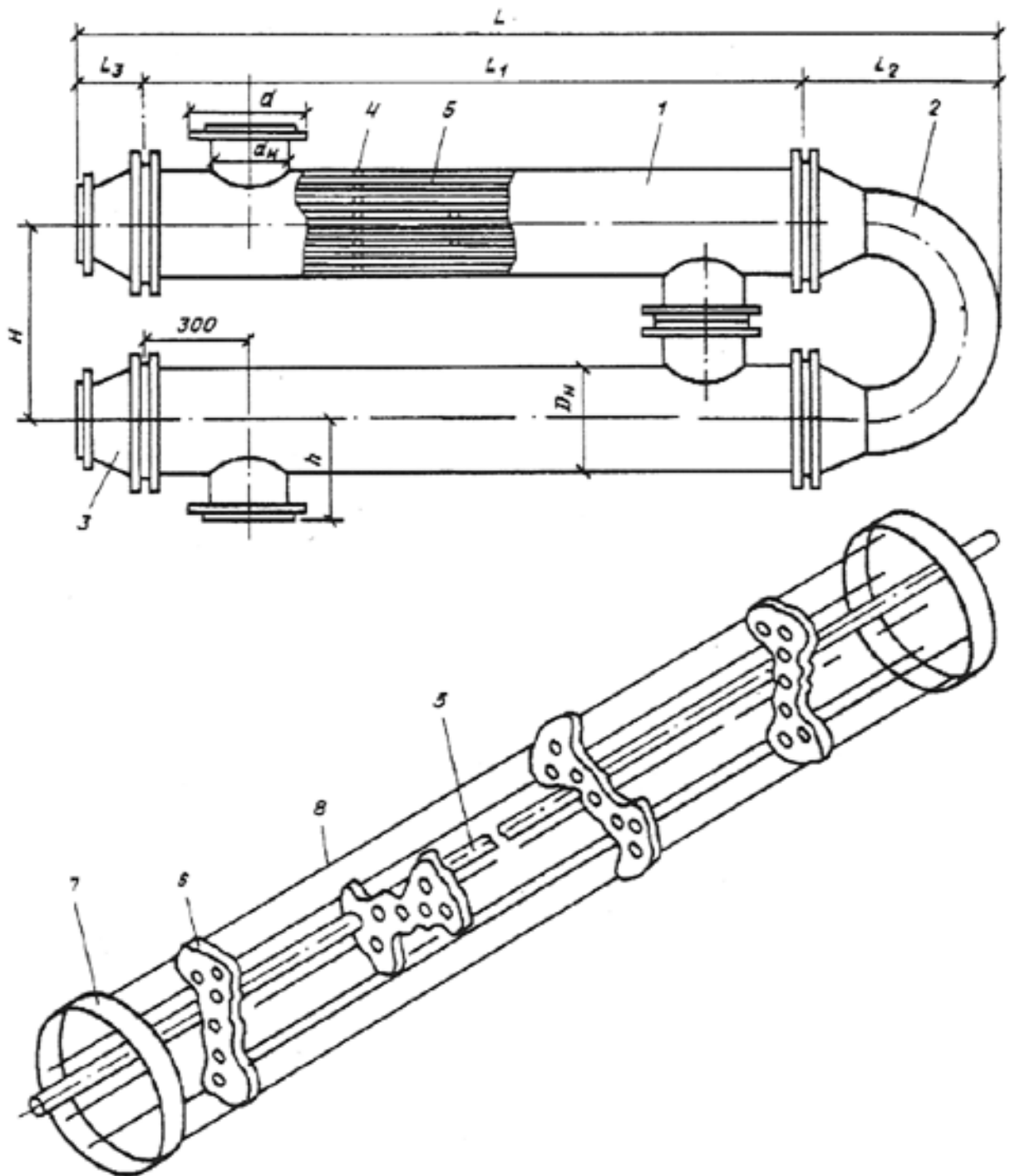

Рис. 3. Конструктивні розміри водопідігрівача
 1 - секція; 2 - калач; 3 - перехід; 4 - блок опорних перегородок;
 5 - трубки; 6 - перегородка опорна; 7 - кільце; 8 - пруток;

2. ТЕПЛОВИЙ РОЗРАХУНКИ ПЛАСТИНЧАСТОГО ТЕПЛООБМІННИКА

Пластинчасті теплообмінники бувають різних конструкції, застосовуються в основному, коли коефіцієнти теплообміну для обох теплоносіїв приблизно рівні. У цей час ці теплообмінники дуже компактні та по техніко – економічним і за експлуатаційними показниками перевершують більшість кожухотрубних теплообмінників. Однак експлуатувати ці апарати при понад високих тисках і температурах значно складніше у порівнянні з кожухотрубними.

Пластинчастий теплообмінник – апарат, поверхня теплообміну якого утворена з тонких штампованих пластин з гофрованою поверхнею, що утримуються разом у рамі.

Головними вимогами до вдосконалення теплообмінного обладнання є енергозбереження, зменшення металоємності та габаритних розмірів теплообмінників, підвищення надійності.

За принципом дії пластинчасті теплообмінники відносять до поверхневих рекуперативних апаратів. В таких пристроях теплота передається від нагрівачого потоку середовища до потоку середовища, що нагрівається, через тверду стінку, яка їх поділяє.

Теплообмінник пластинчастий - пристрій, в якому здійснюється передача теплоти від гарячого теплоносія до холодної (нагрівається) середовищі через сталеві, мідні, графітові, титанові гофровані пластини, які стягнуті в пакет. Гарячі і холодні шари переміщуються один з одним.

Основним елементом теплообмінника є теплообмінні пластини, виготовлені з корозійно-стійких сплавів товщиною 0,4 - 1,0 мм, методом холодного штампування.

У робочому положенні пластини щільно притиснуті одна до одної і утворюють вузькі канали. На лицьовій стороні кожної пластини в спеціальні канавки встановлена гумова контурна прокладка, що забезпечує герметичність каналів. Два з чотирьох отворів в пластині забезпечують підведення і відведення гріючого або охолоджуючого середовища до каналу. Два інших отвори, додатково ізольовані малими контурами прокладки запобігають змішуванню (перетіканню) середовищ. Для попередження змішування середовищ в разі прориву одного з малих контурів прокладки передбачені дренажні пази.

Незаперечною перевагою пластинчастих теплообмінників є їхнє значна поверхня нагріву за невеликих габаритах, у порівнянні з традиційними кожухотрубними. Іншими словами, за однакової теплової потужності, габарити трубчастого теплообмінника можуть бути в десятки разів більше, ніж пластинчастого. У цій бездоганній перевазі, звичайно ж, з'являються ще два непрямих чинника: мала металоємність, відповідно мала вага, а також розміри приміщення, у якому потрібно його встановити. Безумовно, більш компактний і легкий пристрій легше змонтувати в порівнянні з більш важким і громіздким. Крім того, вартісні показники в цьому випадку, так само виявляються на стороні компактного пластинчастого теплообмінника

Умовна позначка теплообмінного пластинчастого апарата: перші букви позначають тип апарата - теплообмінник Р (РС) розбірний (напівзварений); наступне позначення - тип пластини; цифри після тирі - товщина пластини, далі - площа поверхні теплообміну апарата (m^2), потім - конструктивне виконання (Додаток В), марка матеріалу пластини й марка матеріалу прокладки (Додаток Г).

Загальна конструкція пластинчастого теплообмінного апарата зображена на рис 4.

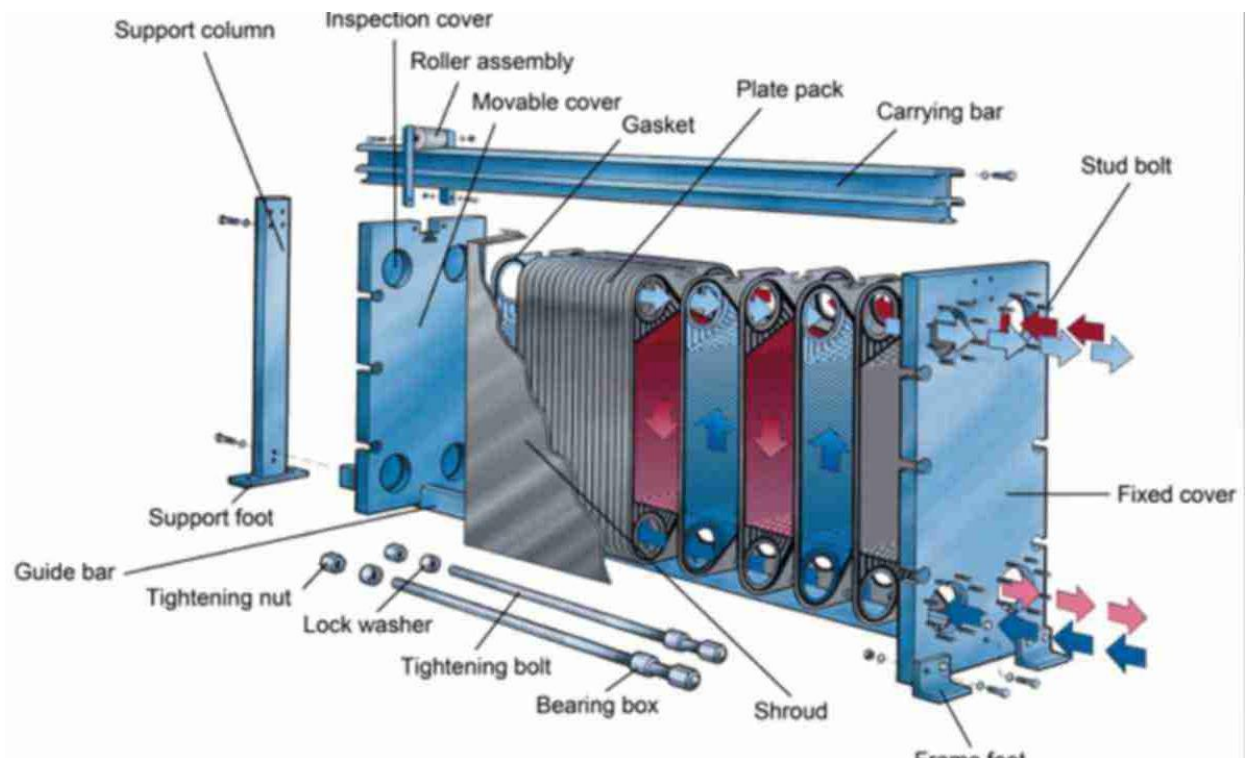

Рис. 4. Конструкція теплообмінного апарата

Розглядаються теплообмінники із трьома типами пластин – 0,3р, 0,6р і 0,5Пр. При високих тисках доцільніше застосування теплообмінників РС 0,5Пр, оскільки ці теплообмінники надійно працюють при робочому тиску до 1,6 МПа (16 кгс/см²).

1). Співвідношення числа ходів для води, що гріє і нагрівається, знаходиться за формулою:

$$\frac{X_1}{X_2} = \left(\frac{G_1}{G_2} \right)^{0,636} \cdot \left(\frac{\Delta P_{zp}}{\Delta P_{нагр}} \right)^{0,364} \cdot \frac{1000 - t_{2cp}}{1000 - t_{1cp}} \quad (2.1)$$

Для пластинчастого теплообмінника в більшості випадків приймається $\Delta P_{zp} = 40 \text{ кПа}$ та $\Delta P_{нагр} = 100 \text{ кПа}$.

Якщо отримане співвідношення ходів не перевищує 2, значить для підвищення швидкості води й, отже, для ефективного теплообміну доцільне симетричне компонування (рис 5), крім того існує ще й несиметрична компонування (рис 6)

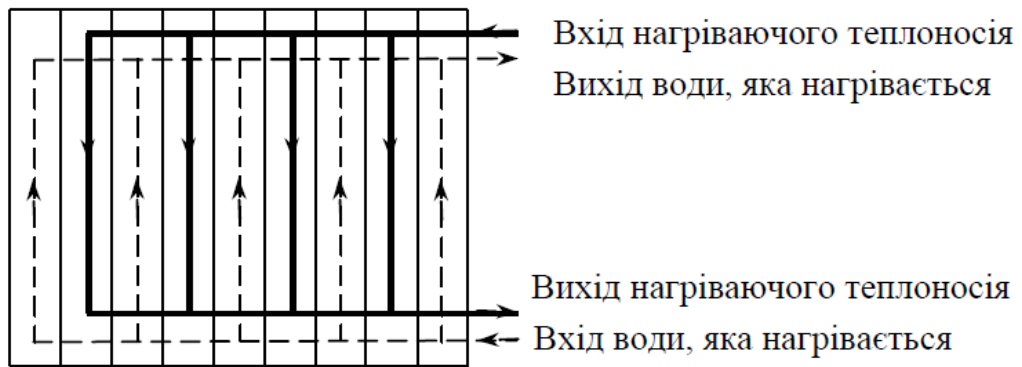

Рис. 5. Симетричне компонування пластинчастого водопідігрівача

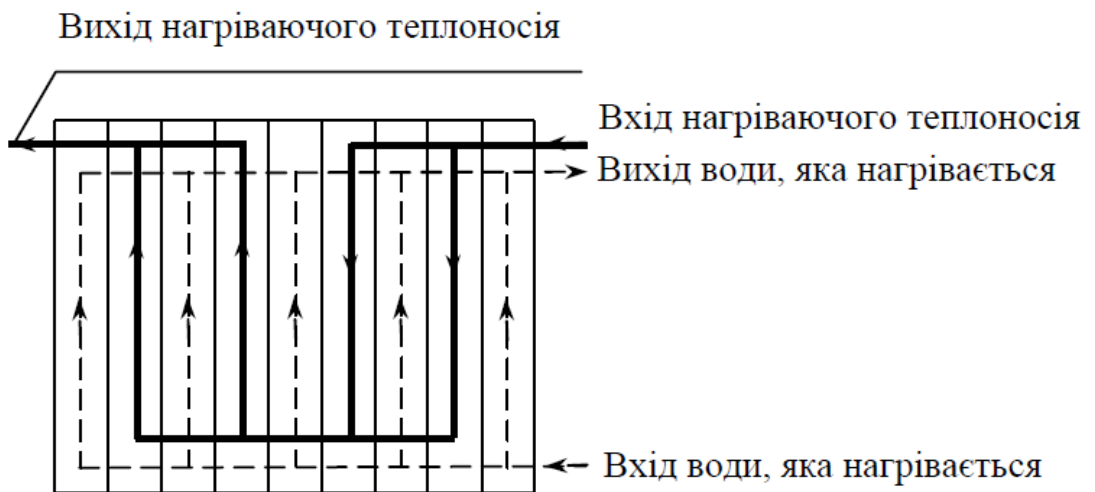

Рис. 6. Несиметричне компонування пластинчастого водопідігрівача

Виконання пластинчастого теплообмінника за кількістю ходів представлено на рис 7

Рис 7. Конструкція пластинчастого теплообмінника за кількістю ходів

- а) одноходове виконання
- б) двоходове виконання
- в) триходове виконання

2). При розрахунку пластинчастого теплообмінника оптимальна швидкість приймається, виходячи із втрат тиску 100-150 кПа, що відповідає швидкості води в каналах $w_{opt} = 0,4$ м/с. Тому після вибору типу пластини теплообмінника за значенням оптимальної швидкості визначають потрібну кількість каналів.

Основні технічні параметри пластини обраної пластини заносимо до таблиці 5

Таблиця 5

Показник	Числове значення
Габарити (довжина x ширина x товщина), мм	
Поверхня теплообміну, кв.	
Вага (маса), кг	
Еквівалентний діаметр каналу, м	
Площа поперечного перерізу каналу, м ²	
Периметр, що змочується у поперечному перерізі каналу, м	
Ширина каналу, мм	
Зазор для проходу робочого середовища в каналі, мм	
Приведена довжина каналу, м	
Площа поперечного перерізу колектора	
Найбільший діаметр умовного проходу штуцера, що приєднується, мм	
Коефіцієнт загального гідравлічного опору	
Коефіцієнт гідр. опору штуцера	
Коефіцієнти: А Б	

По оптимальній швидкості знаходимо необхідну кількість каналів по воді, що $m_{нагр}$ нагрівається :

$$m_{нагр} = \frac{G_1}{\omega_{opt} f_k \rho_1} \quad (2.2)$$

де f_k - живий перетин одного міжпластинчастого каналу. Щільність води і її витрата тут і при подальших розрахунках буде підставлятися з розрахунків, зроблених для кожухотрубного теплообмінника.

3). Компонування водопідігрівача симетрична, тобто $m = m_{гр} = m_{нагр}$ Загальний живий переріз каналів у пакеті по ходу води, що гріє і нагрівається:

$$f_{гр} = f_{нагр} = m_{нагр} \cdot f_k \quad (2.3)$$

4). Знаходимо фактичні швидкості води, що гріє і нагрівається, м/с

$$\omega_{2p} = \frac{G_1}{f_{2p} \rho_1} \quad (2.4)$$

$$\omega_{нагр} = \frac{G_2}{f_{нагр} \rho_2} \quad (2.5)$$

5). Коефіцієнт тепловіддачі $\alpha_1, \text{Вт}/\text{м}^2 \cdot ^\circ\text{C}$ від води, що гріє, до стінки пластини визначається за формулою

$$\alpha_1 = 1,16A[23000 + 283t_{1cp} - 0,63t_{1cp}^2] \cdot \omega_{2p}^{0,73} \quad (2.6)$$

де А - коефіцієнт, що залежить від типу пластин (Додаток Б).

6). Коефіцієнт теплосприйняття $\alpha_2, \text{Вт}/\text{м}^2 \cdot ^\circ\text{C}$ від стінки пластини до води, що нагрівається, приймається за формулою

$$\alpha_2 = 1,16A[23000 + 283t_{2cp} - 0,63t_{2cp}^2] \cdot \omega_{нагр}^{0,73} \quad (2.7)$$

7). Коефіцієнт теплопередачі $k \text{ Вт}/\text{м}^2 \cdot ^\circ\text{C}$ визначається по формулі:

$$k = \frac{\beta}{\frac{1}{\alpha_1} + \frac{1}{\alpha_2} + \frac{\delta_{cm}}{\lambda_{cm}}} \quad (2.8)$$

де β - коефіцієнт, що враховує зменшення коефіцієнта теплопередачі через термічний опір накипу й забруднень на пластині, залежно від якості води приймається рівним 0,7-0,85. До розрахунку приймаємо $\beta=0,75$. Товщина пластини й коефіцієнт теплопровідності пластини для пластинчастих теплообмінників рівні відповідно

$$\delta_{cm} = 1 \text{ мм} = 0,001 \text{ м}$$

$$\lambda_{cm} = 16 \text{ Вт}/\text{м} \cdot ^\circ\text{C}$$

8). Необхідна поверхня нагрівання

$$F_{mp} = \frac{Q}{k\Delta t} \quad (2.9)$$

9). Кількість ходів у теплообміннику:

$$X = \frac{F_{mp} + f_{nl}}{2mf_{nl}} \quad (2.10)$$

де f_{nl} - поверхня нагрівання однієї пластини, кв.м.

Число ходів округляється до цілої величини.

10). Дійсна поверхня нагрівання водопідігрівача:

$$F = (2mX - 1)f_{nl} \quad (2.11)$$

11). Втрати тиску ΔP кПа у водопідігрівачах слід визначати по формулах:
для води, що нагрівається

$$\Delta P_{нагр} = \varphi B (33 - 0,08t_{2cp}) \omega_{нагр}^{1,75} \cdot X \quad (2.12)$$

для води, що гріє

$$\Delta P_{cp} = \varphi B (33 - 0,08t_{1cp}) \omega_{cp}^{1,75} \cdot X \quad (2.13)$$

де φ -- коефіцієнт, що враховує накипівтворення, який для гріючої мережної води дорівнює одиниці, а для води, що нагрівається, повинен прийматися за досвідченими даними, за відсутності таких даних можна приймати $\varphi = 1,5 - 2$. До розрахунку приймаємо $\varphi = 1,5$

B - коефіцієнт, що залежить від типу пластини (Додаток Б)

ЛІТЕРАТУРА

1. ДСТУ EN 305-2001 Теплообмінники: Визначення експлуатаційних характеристик теплообмінників та загальна методика випробування для встановлення експлуатаційних характеристик усіх теплообмінників (EN 305:1997, IDT): Чинний від 2003-07-01 –К: Держспоживстандарт України, 2001, 16 с.
2. ДБН В. 2.5.-39:2008 «Теплові мережі». – К.: Мінбуд України, 2008. – 56с.
3. ДБН.В. 2.5-67:2013. Опалення, вентиляція та кондиціонування. – К.: Мінбуд України, 2013. – 141 с.
4. Процеси і апарати харчових виробництв. Теплообмінні процеси: Підручник / В.С. Бойко, К.О. Самойчук, В.Г. Тарасенко, О.П. Ломейко. Мелітополь, 2020 300 с.
5. Теплотехнологічні процеси та установки на залізничному транспорті [Текст]: навчальний посібник / Є. В. Христян, І. В. Титаренко; Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Дніпропетровськ, 2015. – 269 с.
6. Основні залежності та приклади розрахунків теплообмінних апаратів. [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів, які навчаються за напрямком „Машинобудування” спеціальність "Обладнання хімічних виробництв та підприємств будівельних матеріалів"/ НТУУ „КПІ”; уклад. Л.Г. Воронін, А.Р. Степанюк, Л.І. Ружинська,. - Київ : НТУУ „КПІ”, 2011 - 68 с.
7. Тепло- і масообмінні апарати та установки промислових підприємств: Навчальний посібник з курсового проектування та самостійної роботи студентів. / Б.А. Левченко, Р.Г. Акмен, Є.Г. Братута та ін; За ред. Б.А. Левченко -Х.: НТУ "ХПІ" ЧІ. -2002, 388 с
8. Теплообмінні процеси та обладнання хімічних та газонафтопереробних виробництв: Навч. посібник / А. П. Ворогів -Сумі: Університет. кн., 2006.-260 с
9. Єнін П.М., Швачко Н.А. Є 63 Теплопостачання (частина I “Теплові мережі та споруди”). Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007, – 244 с.
10. Дослідження роботи пластинчастого теплообмінника в системі опалення корпусу №22: Методичні вказівки до виконання лабораторної роботи з курсів: «Основи теплотехніки», «Теплотехнічні процеси та установки», «Системи виробництва та розподілу енергії» для студентів спеціальностей: «Енергетичний менеджмент», «Електропостачання», «Екологія» / Укл.: В.І. Дешко, Т.О. Ринкова, В.П. Баб'як, Ж.Л. Новак –К.: ІВЦ „Видавництво «Політехніка»”, 2005.– 32 с.

ДОДАТОК А

Технічні характеристики водопідігрівачів

Зовнішній діаметр корпусу секції D_n , м	Число трубок у секції n , шт,	Площа перетинів міжтрубного простору $f_{\text{мтр}}$, м ²	Площа перетину трубок $f_{\text{тр}}$, м ²	Еквівалентний діаметр міжтрубного простору $d_{\text{екв}}$, м	Поверхня нагрівання однієї секції $f_{\text{сек}}$, м ² , при довжині, м		Теплова продуктивність $Q_{\text{сек}}^{SP}$, кВт, секції довжиною, м				Маса, кг					
							Система із труб				секції довжиною, м		калacha, виконання		переходу	
					гладких (виконання 1)		профільованих (виконання 2)									
					2	4	2	4	2	4	2	4	1	3	1	2
57	4	0,00116	0,00062	0,0129	0,37	0,75	8	18	10	23	23,5	37,0	8,6	7,9	5,5	3,8
76	7	0,00233	0,00108	0,0164	0,65	1,32	12	25	15	35	32,5	52,4	10,9	10,4	6,8	4,7
89	10	0,00327	0,00154	0,0172	0,93	1,88	18	40	20	50	40,0	64,2	13,2	12,0	8,2	5,4
114	19	0,005	0,00293	0,0155	1,79	3,58	40	85	50	110	58,0	97,1	17,7	17,2	10,5	7,3
168	37	0,0122	0,00570	0,019	3,49	6,98	70	145	90	195	113,0	193,8	32,8	32,8	17,4	13,4
219	61	0,02139	0,00939	0,0224	5,75	11,51	114	235	150	315	173,0	301,3	54,3	52,7	26,0	19,3
273	109	0,03077	0,01679	0,0191	10,28	20,56	235	475	315	635	262,0	461,7	81,4	90,4	35,0	26,6
325	151	0,04464	0,02325	0,0208	14,24	28,49	300	630	400	840	338,0	594,4	97,3	113,0	43,0	34,5

Примітки

1 Зовнішній діаметр трубок 16 мм, внутрішній – 14 мм.

2 Теплова продуктивність визначена при швидкості води всередині трубок 1 м/с

Номинальні габарити й приєднувальні розміри водопідігрівачів, мм

Зовнішній діаметр корпусу секції D_n , мм	D	D_1	D_2	d	dh	H	h	L	L_1	L_2		L_3 по рис. А2
										виконання по рис.А1		
										1	3	
57	160	45	145	145	45	200	100	2225; 4225	2000; 4000	133	146	70
76	180	57	160	160	57	200	100	2265; 4265		143	176	80
89	195	76	180	180	76	240	120	2320; 4320		170	217	85
114	215	89	195	195	89	300	150	2350; 4350		210	250	90
168	280	114	215	245	133	400	200	2490; 4490		310	340	140
219	325	168	280	280	168	500	250	2610; 4610		415	450	150
273	390	219	335	335	219	600	300	2800; 4800		512	600	190
325	440	219	335	390	273	600	300	2800; 4800		600	600	190

Виконання 1

Виконання 3

Виконання 1

Виконання 2

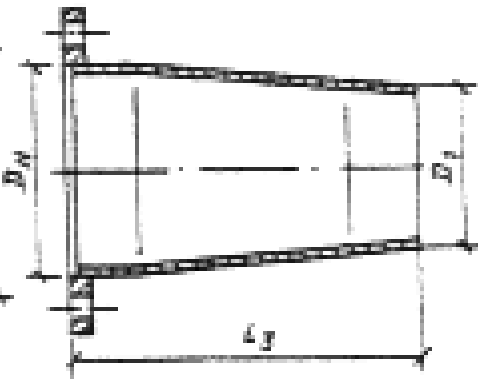
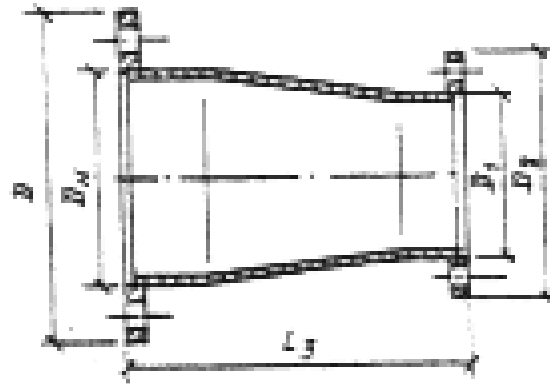
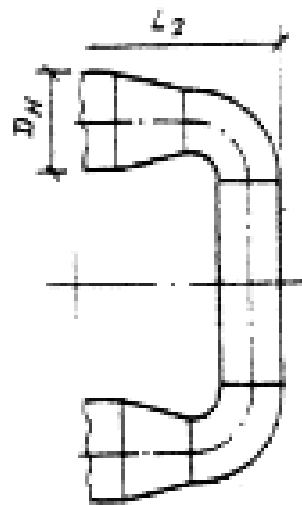
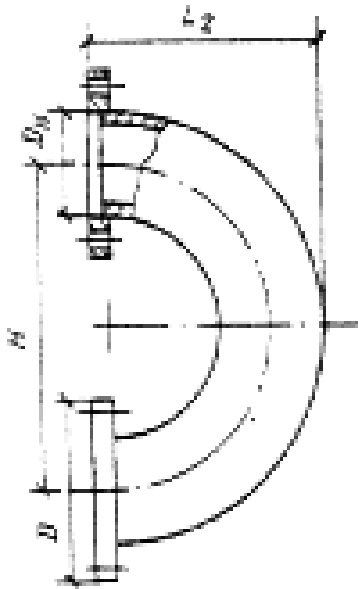

Рис. А1. Калач сполучний

Рис. А2. Перехід

ДОДАТОК Б

Технічна характеристика пластин

Показник	Тип пластини		
	0,3р	0,6р	0,5Пр
Габарити (довжина × ширина × товщина), мм	1370×300×1	1375×600×1	1380×650×1
Поверхня теплообміну, м ²	0,3	0,6	0,5
Вага (маса), кг	3,2	5,8	6,0
Еквівалентний діаметр каналу, м	0,008	0,0083	0,009
Площа поперечного переріза каналу, м ²	0,0011	0,00245	0,00285
Що змочується периметр у поперечному перерізі каналу, м	0,66	1,188	1,27
Ширина каналу, мм	150	545	570
Зазор для проходу робочого середовища в каналі, мм	4	4,5	5
Наведена довжина каналу, м	1,12	1,01	0,8
Площа поперечного переріза колектора (кутовий отвір на пластині), м ²	0,0045	0,0243	0,0283
Найбільший діаметр умовного проходу, що приєднується штуцера, мм	65(80)	200	200
Коефіцієнт загального гідравлічного опору	$\frac{19,3}{Re^{0,25}}$	$\frac{15}{Re^{0,25}}$	$\frac{15}{Re^{0,25}}$
Коефіцієнт гідравлічного опору штуцера ξ	1,5	1,5	1,5
Коефіцієнти:			
<i>A</i>	0,368	0,492	0,492
<i>B</i>	4,5	3,0	3,0

ДОДАТОК В

Технічна характеристика й основні параметри пластинчастих теплообмінників

Показник	Тип пластини		
	0,3р	0,6р	0,5Пр
Тип апарата	Розбірний		Напіврозбірний
Витрата теплоносія, м ³ /рік.	50	200	200
Номінальна площа поверхні теплообмінника, м ² , та виконання на рамі:			
консольній	від 3 до 10	від 10 до 25	-
двоопорній	від 12,5 до 25	від 31,5 до 160	від 31,5 до 140
триопорній з плитою	-	від 200 до 300	від 160 до 320
Розрахунковий тиск, МПа (кгс/см ²)	1 (10)	1 (10)	1,6 (16) 2,5 (25)
Габарити теплообмінника, мм	650 x 400 x 1665	605 x 750 x 1800	2570 x 650 x 1860 (3500)

ДОДАТОК Г

Характеристики прокладок для пластин

Умовна позначка прокладок	Марка матеріалу й технічні умови	Каучукова основа	Температура робочого середовища, °З
0	Гума 359 (ТУ 38-1051023-89)	СКМС-30 і АРКМ-15 (бутадиенметилстирольний каучук)	Від -20 до + 80
1	Гума 4326-Г (ТУ- 38-1051023-89)	СКН-18 (бутадиеннитрильний каучук)	Від -30 до +100
2	Гума 51-3042 (ТУ 38-1051023-89)	СКЕПТ (етиленпропилендиеновий каучук)	До 150
3	Гума 51-1481 (ТУ 38-1051023-89)	СКЕП (етиленпропилендиеновий каучук)	До 150
4	Гума ІРП-1225 (ТУ 38-1051023-89)	СКФ-32 і ІСКФ-26 (фторирований каучук)	Від -30 до +200

ДОДАТОК Д

Технічні характеристики пластинчастих теплообмінників фірми «Альфа-Лаваль»

Показник	Нерозбірні паяні			Розбірні з гумовими прокладками			
	CB-51	CB-76	CB-300	M3-XFG	M6-MFG	M 10-BFG	M 15-BFG8
Поверхня нагрівання пластини, м ²	0,05	0,1	0,3	0,032	0,14	0,24	0,62
Габарити пластини, мм	50×520	92×617	365×990	140×400	247×747	460×981	650×1885
Мінімальна товщина пластини, мм	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Маса пластини, кг	0,17	0,44	1,26	0,24	0,8	1,35	29,5
Обсяг води в каналі, л	0,047	0,125	0,65	0,09	0,43	1,0	1,55
Максимальне число пластин в установці, шт.	60	150	200	95	250	275	700
Робочий тиск, МПа	3,0	3,0	2,5	1,6	1,6	1,6	1,6
Максимальна температура, °С	225	225	225	130	160	150	150
Габарити установки, мм:							
ширина	103	192	466	180	320	470	650
висота	520	617	1263	480	920	981	1885
довжина, не більш	286	497	739	500	1430	2310	3270
« « менш	58	120	-	240	580	710	1170
Діаметр патрубків, мм	24	50	65/100	43	60	100	140
Стандартне число пластин	10, 20, 30, 40, 50, 60, 80	20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150	-	-	-	-	-
Маса установки, кг, при числі пластин:							
мінімальному	5,2	15,8	-	38	146	307	1089
максимальному	15,4	73,0	309	59	330	645	3090
Максимальна витрата рідини, м ³ /год	8,1	39	60/140	10	54	180	288
Втрати тиску при максимальній витраті, кПа	150	150	150	150	150	150	150
Коефіцієнт теплопередачі, Вт/(м ² ·°С), при стандартних умовах	7700	7890	7545	6615	5950	5935	6810
Теплова потужність, кВт, при стандартних умовах	515	2490	8940	290	3360	11480	18360

ДОДАТОК Е

Технічні характеристики пластинчастих теплообмінників фірми «СВЕП»

Показник	Нерозбірні паяні					Розбірні з гумовими прокладками					
	B25	B35	B45	B50	B65	G×6NI	G×12P	G×18P	G×26P	G×42P	G×51P
Поверхня нагрівання пластини, м ²	0,063	0,093	0,128	0,112	0,270	0,070	0,120	0,180	0,275	0,450	0,550
Маса пластини, кг	0,234	0,336	0,427	0,424	1,080	-	-	-	-	-	-
Обсяг води в каналі, л	0,095	0,141	0,188	0,188	0,474	-	-	-	-	-	-
Максимальне число пластин в установці, шт.	120	200	200	250	300	100	160	160	450	450	450
Робочий тиск, МПа	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	1,0	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Максимальна температура, °С	185	185	185	185	185	150	150	150	150	150	150
Габарити установки, мм:											
ширина	117	241	241	241	362	160	320	320	460	460	630
висота	524	392	524	524	864	745	840	1070	1265	1675	1730
довжина, не більш	317	518	518	670	790	500	1090	1090	3080	3080	3130
Діаметр приєднувальних патрубків, мм	25	40	65	65	100	25	50	50	100	100	150
Маса установки при максимальному числі пластин, кг	30,6	71,4	119	119	900	38*	127*	183*	363*	554*	1138*

Показник	Нерозбірні паяні					Розбірні з гумовими прокладками					
	B25	B35	B45	B50	B65	G×6NI	G×12P	G×18P	G×26P	G×42P	G×51P
Максимально ефективна теплова потужність, кВт, при параметрах теплоносія 150 - 80/105 - 70 °С и $\Delta P_{\text{нап}}$ не більш 150 кПа	350	550	900	2200	6100	400	550	1500	3000	7300	15000
Коефіцієнт теплопередачі, Вт/(м ² ·°С)	5970	7880	6570	7820	7035	12920	9380	11550	10810	9500	11840
Ефективне число пластин, шт.	42	52	48	140	140	21	23	33	47	77	101
Теплова потужність, кВт, при стандартних умовах	450	-	1500	-	4100	430	750	1050	-	9500	-
Коефіцієнт теплопередачі, Вт/(м ² ·°С), при стандартних умовах	6210	-	6260	-	5150	7980	7080	7030	-	7320	-
Ефективне число пластин, шт. (через дріб - число ходів)	117/2	-	189/2	-	297/2	79/3	89/4	85/3	-	74/2	-